

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΠΟΡΙΣΜΑ
(άρθρο 4 παρ. 6 ν. 3094/2003)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΓΙΑ ΑΝΑΙΤΙΟΛΟΓΗΤΕΣ ΠΡΟΣΑΓΩΓΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΒΙΑ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

(Αναφορά υπ' αρ. πρωτ. 20354/2005, πόρισμα της 5.7.2007)

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: *Ανδρέας Τάκης*
Χειριστής: *Μιχάλης Τσαπόγας*

ΙΟΥΛΙΟΣ 2007

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορά δικηγόρου, στην οποία γινόταν λόγος για ανατιολόγητη προσαγωγή αυτού και άλλων πολιτών από καφενείο των Εξαρχείων καθώς και για άσκηση φυσικής βίας σε βάρος του από κατονομαζόμενο αστυνομικό στο κτίριο της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής. Μετά από παρότρυνση του Συνηγόρου του Πολίτη, η ΓΑΔΑ διενήργησε προκαταρκτική εξέταση η οποία ολοκληρώθηκε με απαλλακτικό αποτέλεσμα.

Συνεκτιμώντας ολόκληρο τον φάκελο της προκαταρκτικής εξέτασης, ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε σειρά πλημμελειών, επιβεβαιώνοντας ορισμένα από τα συμπεράσματα παλαιότερης ειδικής έκθεσής του και ιδιαίτερα την εσφαλμένη νομική αξιολόγηση αποδεδειγμένων περιστατικών. Ειδικότερα, **οι μεν προσαγωγές δεν αιτιολογήθηκαν επαρκώς με αναγωγή σε εξατομικευμένες υπόνοιες τέλεσης ποινικού αδικήματος όπως ρητώς απαιτεί ο νόμος**, η δε καταγγελία περί βιαιοπραγίας δεν εξετάσθηκε με τον κατάλληλο τύπο διοικητικής έρευνας.

Απευθυνόμενος, κατόπιν αυτού, στο Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, ο Συνήγορος του Πολίτη εισηγήθηκε τη συμπλήρωση της προκαταρκτικής εξέτασης. Μετά την άρνηση του Αρχηγείου, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης επισημαίνοντας την παραδειγματική σημασία της συγκεκριμένης υπόθεσης τόσο για τη συμβατότητα των πρακτικών αστυνομικού ελέγχου προς τις προβλεπόμενες νόμιμες εγγυήσεις, όσο και για την πληρότητα και αξιοπιστία των διοικητικών ερευνών τις οποίες διενεργούν οι αστυνομικές αρχές.

ΠΟΡΙΣΜΑ υπ' αρ. πρωτ. 20354.05.2.5/5.7.2007

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του σύμφωνα με τα άρθρα 3 & 4 ν. 3094/2003, έλαβε την από 22.12.2005 αναφορά (αρ. πρωτ. 20354) του κ. ***, δικηγόρου, σχετικά με τη νομιμότητα σύλληψης και προσαγωγής του καθώς και με γεγονότα τα οποία φέρονται να έλαβαν χώρα μετά την προσαγωγή.

1. Περιεχόμενο και διερεύνηση της αναφοράς

Στην αναφορά του, ο κ. *** ισχυρίζεται ότι την 15.12.2005 άνδρες των ΜΑΤ εισήλθαν σε καφενείο στη γωνία των οδών Λόντου & Μεσολογγίου στα Εξάρχεια, απ' όπου εξέβαλαν βιαίως ορισμένους θαμώνες και τους υπέβαλαν σε σωματική έρευνα, επεφύλαξαν δε την ίδια μεταχείριση (συνδυαζόμενη με εξύβριση) και στον ίδιον, αμέσως μόλις παρενέβη επιδεικνύοντας το δελτίο δικηγορικής ταυτότητας. Εν συνεχεία, προσήχθη μαζί με τους λοιπούς στο κτίριο της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής, όπου κατονομαζόμενος αξιωματικός φέρεται να άσκησε, πέραν της φραστικής απειλής και εξύβρισης, φυσική βία σε βάρος του (τον απώθησε με συνέπεια την πτώση του στο δάπεδο και τον έσυρε βιαίως στο γραφείο του), ενώ άλλος αστυνομικός φέρεται να κτύπησε στο κεφάλι άλλον προσαχθέντα. Ο αναφερόμενος, μαζί με άλλους 50 περίπου προσαχθέντες, φέρεται ν' αφέθηκε ελεύθερος μετά τρίωρο, χωρίς να του παρασχεθεί, παρά τη σχετική αξίωσή του, καμμία αιτιολόγηση της προσαγωγής.

Απευθυνόμενος στην οικεία Αστυνομική Διεύθυνση, ο Συνήγορος του Πολίτη παρεκάλεσε να διερευνηθούν οι ανωτέρω αιτιάσεις, ιδιαίτερα δε η αιτιολογία και νομιμότητα των σωματικών ερευνών, των προσαγωγών και της διάρκειας κράτησης, καθώς και τα αφορώντα τη συμπεριφορά

των αστυνομικών. Στη συνέχεια, με την υπ' αρ. πρωτ. ***/18.1.2006 διαταγή της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής διατάχθηκε προκαταρκτική εξέταση, και με το υπ' αρ. πρωτ. ***/21.9.2006 έγγραφο ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκε ότι η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο επειδή *«κρίθηκε ότι οι σωματικές έρευνες αλλά και οι προσαγωγές των ατόμων στο επί της Λ. Αλεξάνδρας 173 Αστυνομικό κτίριο την 15/12/2005 πληρούσαν όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις σύμφωνα και με τις διατάξεις του άρθρου ... αλλά και το πνεύμα της υπ' αριθ. ... εγκυκλίου Διαταγής, ενώ δεν επιβεβαιώθηκαν οι καταγγελίες περί ανάρμοστης συμπεριφοράς»*. Επειδή στην απάντηση αυτή δεν περιγράφονταν τα συμπεράσματα της διοικητικής έρευνας ως προς τα εκτιμηθέντα αποδεικτικά μέσα και τη διαπίστωση συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίζεται ο ανωτέρω νομικός χαρακτηρισμός, ο Συνήγορος του Πολίτη επανήλθε ζητώντας πλήρες αντίγραφο του φακέλλου της διενεργηθείσης έρευνας, το οποίο τέθηκε τελικώς υπ' όψη του με το υπ' αρ. πρωτ. ***/13.10.2006 έγγραφο.

2. Κρίσιμες διαπιστώσεις του πορίσματος

Κατά τα ουσιώδη σημεία του ιστορικού του από 1.8.2006 πορίσματος και των καταθέσεων των αστυνομικών οι οποίες γίνονται δεκτές ως αληθείς από το διατακτικό αυτού, η έρευνα στο καφενείο της οδού Λόντου έλαβε χώρα στο πλαίσιο αναζήτησης *«ατόμων με συγκεκριμένα φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά»* ως υπόπτων για τη βίαιη επίθεση και *«ληστεία»*, την οποίαν είχαν υποστεί λίγο νωρίτερα δύο αστυφύλακες από *«άτομα του αντιεξουσιαστικού χώρου»*, καθ' όσον *«κατόπιν αξιοποίησης πληροφοριών»* οι δράστες φέρονταν να έχουν κινηθεί προς εκείνο το σημείο. Στους θαμώνες φέρεται να γνωστοποιήθηκε εξ αρχής η αιτία της έρευνας, καθώς και το ότι *«θα επακολουθούσε τόσο εξακρίβωση της ταυτότητας, όσο και προσαγωγή τους»*. Εν συνεχεία φέρεται να εισήλθε στο καφενείο ο καταγγέλλων, επικαλούμενος γενικώς τη δικηγορική του ιδιότητα αλλ' *«όχι ως νομικός εκπρόσωπος κάποιου ή κάποιων εκ των ήδη εξεταζόμενων πολιτών»*, αξιώνοντας να πληροφορηθεί την αιτία των προσαγωγών και *«παρεμποδίζοντας την όλη διαδικασία»*. Εν όψει της επιμονής του και *«επειδή η στάση του κινείτο μεθόρια στην αντικειμενική υπόσταση ποινικών αδικημάτων και η όλη συμπεριφορά του δημιούργησε πλέον στους Αστυνομικούς έντονες και εξατομικευμένες υπόνοιες πιθανής σχέσης του (ή γνώσης του) με την εξεταζόμενη ποινική υπόθεση»*, προσήχθη και εκείνος στον 6^ο όροφο της ΓΑΔΑ.

Εκεί, στον χώρο όπου συγκεντρώθηκαν οι προσαχθέντες, οι αστυνομικοί διαπίστωσαν *«μία ασυνήθιστη διάχυτη οχλαγωγία και ανησυχία μεταξύ αυτών, απόρροια μιάς παρότρυνσης εκ μέρους του καταγγέλλοντος. Η παρότρυνση αυτή, αγγίζοντας τα όρια της απείθειας, συνίστατο στην άρνησή του να συνεργασθεί στην εφαρμογή της διαδικασίας»* και στην *«επίμονη ... αναζήτηση του υπευθύνου Αξιωματικού ... προκειμένου αυτός να του απολογηθεί ως προς την αιτιολογική βάση»* των προσαγωγών, η στάση δε αυτή, πάντοτε σύμφωνα με το πόρισμα, *«παρασάγγας απέχει από την κατά κανόνα μη συνεργάσιμη αλλά σιωπηλή στάση των ατόμων του αντιεξουσιαστικού χώρου που υποβάλλονται σε προσαγωγή-εξακρίβωση»*. Καθ' όσον ο δικηγόρος ηρνεύτο να παραμείνει στο σημείο του διαδρόμου το οποίο του είχε υποδειχθεί, ο εγκαλούμενος αξιωματικός *«μη έχοντας άλλο τρόπο δράσης, αναγκάστηκε πιάνοντάς τον από το μπράτσο του και χωρίς την χρήση υπέρμετρης βίας, να τον οδηγήσει»* εκεί όπου ανέμεναν οι υπόλοιποι, εν συνεχεία δε *«του ζήτησε να τον ακολουθήσει στο γραφείο του, όπου ... του έδωσε σαφείς απαντήσεις»*. Μετά από τρίωρη εξέταση, διάρκεια που *«κρίνεται ως η μικρότερη δυνατή»*, οι 42 συνολικά προσαχθέντες αφέθησαν ελεύθεροι ελλείψει επιβαρυντικών στοιχείων.

Ως προς τη νομιμότητα της προσαγωγής του κ. ***, ο συντάκτης του πορίσματος προβαίνει στη νομική εκτίμηση ότι *«η έννοια της σοβαρής υπόνοιας είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το*

πρόσωπο εκείνο στο οποίο παρέχεται από το νόμο το δικαίωμα να τις αξιολογεί, δηλαδή του επιληφθέντα αστυνομικού ... **η αρνητική και προκλητική συμπεριφορά του κ. *** δημιούργησε υπόνοιες ... και στη συνέχεια προϋποθέσεις για την προσαγωγή και περαιτέρω εξέτασή του ... για τις ανάγκες έρευνας συγκεκριμένου προηγηθέντος ποινικού αδικήματος, συνδυαζόμενες χωροχρονικά και με την ύπαρξη σοβαρής υπόνοιας εξατομικευμένα για τον κάθε ένα προσαχθέντα ξεχωριστά**». Τέλος, ο ισχυρισμός του δικηγόρου ότι παρέστη μάρτυρας ξυλοδαρμού άλλου (κατονομαζομένου) προσαχθέντος καταρρίπτεται με τον συλλογισμό ότι ο φερόμενος ως θύμα ξυλοδαρμού, «προσκληθείς τηλεφωνικά ... **δήλωσε ότι δεν υπέβαλε μήνυση για κάτι τέτοιο**».

3. Αποτίμηση του πορίσματος από τον Συνήγορο του Πολίτη

Σύμφωνα με τη βούληση του νομοθέτη, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν υποκαθίσταται στη θέση των εσωτερικών διοικητικών οργάνων ελέγχου και επιθεώρησης για την κατ' ουσίαν εξέταση πραγματικών περιστατικών και δεν έχει τη δυνατότητα ν' ανατέμνει διαφωνίες μεταξύ πολιτών και δημοσίων υπηρεσιών ως προς γεγονότα που δεν επιδέχονται αποδείξεως με άλλα μέσα πλην των μαρτυρικών καταθέσεων, δηλαδή ως προς την αλήθεια πραγματικών περιστατικών ή το περιεχόμενο (πόσο μάλλον το ύψος) προφορικών συζητήσεων. Εξετάζει μόνο την τήρηση των προβλεπομένων διαδικασιών διοικητικής διερεύνησης, την αιτιολογημένη και επαληθεύσιμη αναγωγή των πραγματολογικών συμπερασμάτων στα διαθέσιμα αποδεικτικά μέσα, και, φυσικά, την ορθότητα των νομικών χαρακτηρισμών βάσει των οποίων τα πραγματολογικά αυτά συμπεράσματα τυγχάνουν υπαγωγής σε κανόνες δικαίου. Στην προκείμενη περίπτωση, όμως, ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε σειρά πλημμελειών. Ειδικότερα:

Πρώτον, ενώ στο ίδιο το ιστορικό του πορίσματος πιστοποιείται ως τετελεσμένη και αποδεδειγμένη η άσκηση φυσικής βίας από αστυνομικό (**«μη έχοντας άλλο τρόπο δράσης, αναγκάστηκε πιάνοντάς τον από το μπράτσο του και χωρίς την χρήση υπέρμετρης βίας, να τον οδηγήσει ...»**), η προκαταρκτική έρευνα ολοκληρώθηκε ως τοιαύτη **χωρίς να μετατραπεί σε Ένορκη Διοικητική Εξέταση**, ως όφειλε δυνάμει του άρθρου 27 παράγρ.1 περ. α' π.δ. 22/96 (**«για τη βεβαίωση πειθαρχικών παραπτώματων που προβλέπονται από τα άρθρα 9, 10 και 11 του παρόντος διατάγματος**»). Το γεγονός ότι, κατ' αποτέλεσμα, η φυσική αυτή βία αποτιμήθηκε ως αναγκαία και λελογισμένη, **ακόμη και αν εξ αρχής διαφαινόταν ως το πιθανότερο ενδεχόμενο**, δεν μεταβάλλει τη νομική αναγκαιότητα επιλογής του συγκεκριμένου τύπου έρευνας.

Δεύτερον, το απαλλακτικό διατακτικό φαίνεται να αιτιολογείται με αναγωγή σε νομικούς συλλογισμούς στηριζόμενους σε επισφαλή βάση: από το ιστορικό του πορίσματος συνάγεται ως αποδεδειγμένο το γεγονός ότι οι εισελθόντες αστυνομικοί **προεξήγγειλαν την προσαγωγή όλων ανεξαιρέτως** των ευρισκομένων στο καφενείο (**«γνωστοποίησε στους θαμώνες ... ότι θα επακολουθούσε τόσο εξακρίβωση της ταυτότητας, όσο και προσαγωγή τους**»), πριν καν προβούν σε οποιαδήποτε ερευνητική πράξη ικανή να οδηγήσει σε εξατομίκευση υπονοιών ή σε ταύτιση των ατόμων αυτών προς τα **«συγκεκριμένα φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά**» των αναζητούμενων δραστών, για τα οποία, όπως αναγράφεται στο πόρισμα, οι αστυνομικοί ήσαν ήδη ενήμεροι. Εμφανίζεται, έτσι, ως **μόνο θεμέλιο των υπονοιών**, η παρουσία των ατόμων αυτών στον συγκεκριμένο χώρο, και μάλιστα τόσο με την υλική έννοια του χώρου (καφενείο) όσο και με την πολιτική-ιδεολογική (**«αντιεξουσιαστικός χώρος**», κατά την ορολογία του ίδιου του πορίσματος). Ωστόσο, ήδη σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 7100/22/4α'/17.6.2005 εγκύκλιο Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ. η οποία ερμηνεύει ορθώς τα άρθρα 74 § 15 περίπτ. θ' & 96 § 3 π.δ. 141/91, **«η προσαγωγή πολίτη που κατέχει αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς του επιτρέπεται στην περίπτωση που η συμπεριφορά του (και όχι απλώς ο τόπος, ο χρόνος ή οι περιστάσεις) κινεί υπόνοιες διάπραξης εγκλήματος**».

Ενώ, συνεπώς, ούτε οι λοιπές προσαγωγές φαίνεται να αιτιολογούνται επαρκώς, πολλώ μάλλον ισχύει το αυτό για τον κ. ***, ο οποίος δεν βρισκόταν καν στον συγκεκριμένο χώρο και εισήλθε εκεί επί τούτου, εκτιμώντας ότι εκ της δικηγορικής του ιδιότητας μπορούσε και όφειλε να συνδράμει στην εφαρμογή του νόμου. Τα μόνα στοιχεία της συμπεριφοράς του, στα οποία φέρονται να στηρίζονται οι εις βάρος του «σοβαρές υπόνοιες», είναι η έντονη αξίωσή του, με εξ αρχής επίκληση της δικηγορικής του ιδιότητας, να πληροφορηθεί την αιτία των προσαγωγών των υπολοίπων, καθώς και η επανάληψη της αξίωσής του αυτής στους διαδρόμους της ΓΑΔΑ. Η συμπεριφορά αυτή, ωστόσο, **ανεξάρτητα από το αν θεωρείται δικαιολογημένη** και από το αν όντως ιδρύει υποχρέωση των αστυνομικών να παράσχουν τις ζητούμενες εξηγήσεις, πάντως **δεν αρκεί, κατά τους κανόνες της κοινής λογικής, να αιτιολογήσει υπόνοιες για το ίδιο εκείνο πρωτογενές αδίκημα** (εν προκειμένω, την προηγηθείσα «ληστεία» σε βάρος των δύο αστυνομικών) χάριν του οποίου υφίσταντο έλεγχο οι θαμώνες του καφενείου. Τις προϋποθέσεις για την κίνηση υπονοιών πληροί μόνον εκείνη η συμπεριφορά, η οποία, κατά την κοινή πείρα ή κατά τις ειδικές εμπειρίες και γνώσεις των αστυνομικών, θα μπορούσε να συνδεθεί αιτιωδώς με την τέλεση αξιόποινων πράξεων. Αντιθέτως, η μεν αρνητική προδιάθεση των ελεγχομένων εξηγείται από υποκειμενικές επιλογές νομιμοφροσύνης και συνεργασιμότητας ενώ ουδόλως προσκρούει σε κάποιαν αντίθετη έννομη υποχρέωση προθυμίας, η δε διατύπωση απόψεων σχετικά με τη νομιμότητα των αστυνομικών ενεργειών, ανεξαρτήτως του αν οι απόψεις αυτές είναι νομικώς ορθές ή εσφαλμένες, **δεν συνιστά, αφ' εαυτής, πράξη επίμεμπτη ή ύποπτη**, πολλώ μάλλον όταν λαμβάνει χώρα με την επίκληση δικηγορικής ιδιότητας. Και όμως, το πόρισμα αποδέχεται ως νόμιμο τόσο τον σχετικό συλλογισμό των αστυνομικών («η συμπεριφορά του δημιούργησε έντονες και εξατομικευμένες υπόνοιες πιθανής σχέσης του με την εξεταζόμενη ποινική υπόθεση»), όσο και τη σωματική έρευνα στην οποία ο κ. *** υπεβλήθη ως ύποπτος «ληστείας».

Περαιτέρω εντοπίζονται αναφορές σε γεγονότα, τα οποία δεν θα μπορούσαν μεν να επιδράσουν προς επιβεβαίωση ή διάψευση ενδεχόμενης πειθαρχικής απαξίας των αστυνομικών ενεργειών, πλην όμως η ένταξή τους στο πόρισμα καταδεικνύει προδιάθεση για εκ προοιμίου αμφισβήτηση της αξιοπιστίας των καταγγελιών: ενώ από το πόρισμα δεν προκύπτει αν ο άλλος προσαχθείς ρωτήθηκε καν επί του ξυλοδαμού τον οποίον (κατά τον κ. ***) φερόταν να έχει υποστεί, μνημονεύεται με ιδιαίτερη έμφαση το γεγονός ότι «δεν υπέβαλε μήνυση», ως εάν η μη υποβολή μήνυσης αποτελεί τεκμήριο ψεύδους μίας καταγγελίας. Εξ ίσου αλυσιτελής εμφανίζεται, τέλος, η αντιπαραβολή της φερόμενης ως εριστικής συμπεριφοράς του δικηγόρου προς τον ιδεότυπο του «σιωπηλού αντιεξουσιαστή».

4. Πρόταση για συμπλήρωση της έρευνας και απόρριψη αυτής

Εν όψει των ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στο Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ., παρακαλώντας για την παρέμβασή του προκειμένου να παραγγελθεί η προσήκουσα συμπλήρωση της συγκεκριμένης έρευνας. Με το υπ' αρ. πρωτ. ***/11.6.2007 έγγραφό του, το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ. απέρριψε την εισήγηση του Συνηγόρου του Πολίτη, εξιστορώντας ως εξής την τηρηθείσα διαδικασία: «Ο κ. Προϊστάμενος Επιτελείου Α.Ε.Α., υπόψη του οποίου τέθηκε η σχετική αλληλογραφία ..., έκρινε ότι, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο ορθώς προέβη στην αρχειοθέτηση της υπόθεσης ως προς τις καταγγελίες του κ. ***».

Το μόνο σημείο των επισημάνσεων του Συνηγόρου του Πολίτη, το οποίο τυγχάνει απαντήσεως από το τελευταίο έγγραφο του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ., είναι εκείνο που αφορά τον τύπο της έρευνας. Σύμφωνα με το Αρχηγείο, η «διαταγή για διενέργεια Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης γίνεται για τη

βεβαίωση πειθαρχικών παραπτώματων που προβλέπονται από τα άρθρα 9, 10 και 11 του π.δ. 22/96», ενώ «στα πλαίσια της ενεργηθείσης Προκαταρκτικής Έρευνας, διερευνήθηκαν οι καταγγελίες και **δεν διαπιστώθηκε η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος** που να επισύρει πειθαρχική ποινή, ώστε να αιτιολογείται η άσκηση πειθαρχικής δίωξης». Ωστόσο, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν είχε ζητήσει την άσκηση πειθαρχικής δίωξης, παρά μόνο τη συμπλήρωση της διερεύνησης περιστατικών (*in rem*) με αναβάθμιση του επιλεγέντος τύπου έρευνας (Ε.Δ.Ε. αντί προκαταρκτικής εξέτασης). Η αναβάθμιση αυτή εξαρτάται απολύτως από τη βαρύτητα του καταγγελλθέντος παραπτώματος, και όχι από τη διαπίστωση αληθείας των καταγγελιών. Εφ' όσον ερευνάται καταγγελία η οποία, αν τυχόν αλήθευε, θα επέσυρε κύρωση συγκεκριμένου ύψους, πολλώ μάλλον όταν ακόμη και στο ίδιο το ιστορικό του πορίσματος πιστοποιείται ως **τετελεσμένη και αποδεδειγμένη η άσκηση φυσικής βίας** από αστυνομικό στον 6^ο όροφο της Γ.Α.Δ.Α., συνιστά λογικό σφάλμα («λήψη του ζητουμένου») το να τίθεται ο **καταλογισμός πειθαρχικού παραπτώματος ως προϋπόθεση της διαταγής Ε.Δ.Ε.** Όπως ήδη από τον Οκτώβριο 2004 έχει διαπιστώσει ο Συνήγορος του Πολίτη σε ειδική έκθεσή του, «*η προσφυγή στη δυνατότητα άτυπης [ήδη «προκαταρκτικής»] έρευνας δεν είναι δικαιολογημένη, όταν τα στοιχεία που περιήλθαν στον αρμόδιο για την άσκηση της Ε.Δ.Ε. είναι ικανά να θεμελιώσουν το καταγγελλόμενο παράπτωμα ... άλλως, η άτυπη έρευνα κινδυνεύει να αποτελέσει τον αποκλειστικό τύπο έρευνας, με συνέπεια η διερεύνηση των βαρύτερων πειθαρχικών παραπτώματων ... να μην περιβάλλεται τις αντίστοιχες αυξημένες διαδικαστικές εγγυήσεις έρευνας*».

Πέραν του ανωτέρω σημείου, η ουσιαστική αυτή «κρίση» του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ. («έκρινε ότι ... το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο ορθώς προέβη στην αρχειοθέτηση της υπόθεσης») **δεν συνοδεύεται από καμμιάν απολύτως αιτιολογία**, ειδικότερα δε δεν προβαίνει σε κανέναν απολύτως σχολιασμό των παρατηρήσεων του Συνηγόρου του Πολίτη, επί των οποίων είχε στηριχθεί η ανωτέρω εισήγηση. Ειδικότερα, εφ' όσον η προσαγωγή του κ. *** δεν είχε αιτιολογηθεί και παρέμεινε αναιτιολόγητη ακόμη και μέσα στο πόρισμα, η κατάφαση της νομιμότητας αυτής και το συνακόλουθο απαλλακτικό διατακτικό συνιστούν πλημμέλεια του πορίσματος. Κατά συνέπεια, η εμμονή του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ. στην ορθότητα του πορίσματος, εφ' όσον δεν συνοδεύεται από την παραμικρή απάντηση επί των ενστάσεων περί τη νομιμότητα της προσαγωγής ή περί την πληρότητα της έρευνας, ισοδυναμεί με αντίληψη περί **πλήρους ανεξέλεγκτου τόσο των εν γένει αστυνομικών ενεργειών** (όπως εν προκειμένω οι προσαγωγές), **όσο και της διοικητικής διερεύνησης καταγγελιών** κατά αστυνομικών.

5. Συμπεράσματα

Ως προς την **αντίληψη περί ανεξέλεγκτου των εν γένει αστυνομικών ενεργειών**, ο Συνήγορος του Πολίτη είχε επισημάνει στην ανωτέρω ειδική έκθεσή του ότι «*το νομικό πλαίσιο της αστυνομικής δράσης προσλαμβάνεται από τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. μέσα από στερεότυπα ερμηνευτικά σχήματα, που δεν εναρμονίζονται πάντοτε προς τις αρχές του κράτους δικαίου ... πολλές φορές οι συμπεριφορές που καταγγέλλονται από τους πολίτες δεν γίνονται καν αντιληπτές από τους αστυνομικούς, ελέγχοντες και ελεγχόμενους, ως επίμεμπτες ... υπήρξε παραδόξως συναγωγή τεκμηρίου ενοχής προσαχθέντων προσώπων ως υπόπτων κάποιου απροσδιόριστου εγκλήματος κατά παραβίαση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος προσωπικής ασφάλειας ... η δικαιολόγηση κατασταλτικών ενεργειών των αστυνομικών υπαλλήλων δια της επίκλησης ενός γενικότερου πλαισίου δράσης, το οποίο φέρεται να εμπνέει και να καθοδηγεί τις ενέργειες αυτές, αποτελεί έναν ακόμη συλλογιστικό μηχανισμό, ο οποίος χρησιμοποιείται με σκοπό τη συγκάλυψη πράξεων που θα δικαιολογούσαν τη διάγνωση της πειθαρχικής ευθύνης αστυνομικών υπαλλήλων*». Οι διαπιστώσεις εκείνες, δυστυχώς, ενισχύονται σε σειρά μεταγενέστερων περιπτώσεων (λ.χ. έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. ***/4.5.2007 Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης: «*οι προϋποθέσεις υπό τις*

οποίες δικαιολογείται ο καταναγκασμός περιγράφονται από τον νόμο με τη χρήση αόριστων αξιολογικών εννοιών ... η ιδιαιτερότητα αυτή αποτυπώνεται στην εμπιστοσύνη που η έννομη τάξη δείχνει προς τα επιφορτισμένα με τη διασφάλιση της δημόσιας ασφάλειας όργανα, στα οποία αναθέτει και την αρμοδιότητα να εξειδικεύουν τους όρους και τους περιορισμούς υπό τους οποίους ενεργούν, με βάση την ιδιοτυπία της κάθε περίπτωσης ... την εμπιστοσύνη της στην ευθυκρισία των αστυνομικών εκδηλώνει εντονότερα η έννομη τάξη στην περίπτωση επιλογής της κατάλληλης μορφής ή μέσου αστυνομικής δράσης ... τα μέσα αυτά πρέπει να είναι πρόσφορα να επιτύχουν τον επιδιωκόμενο σκοπό και αυτός ο σκοπός προσδιορίζεται τελικά από την κατά διακριτική ευχέρεια κρίση των αστυνομικών»). Ωστόσο, η αρμοδιότητα για συναγωγή «υπονοιών» που δικαιολογούν σύλληψη, ουδόλως αναιρεί την αυτονόητη, σε ένα κράτος δικαίου, υποχρέωση για αιτιολόγηση αυτών με αναγωγή στις κατά περίπτωση ισχύουσες προϋποθέσεις νομιμότητας.

Ακόμη περισσότερο ανησυχητική, όμως, παρίσταται η **αντίληψη περί ανεξέλεγκτου της διοικητικής διερεύνησης** καταγγελιών, καθ' όσον αυτή αναιρεί, εν τέλει, το κύρος των μηχανισμών αυτοελέγχου της Ελληνικής Αστυνομίας και υπονομεύει την αξιοπιστία των πορισμάτων της ακόμη και στις περιπτώσεις όπου οι διερευνηθείσες αστυνομικές ενέργειες ήσαν πράγματι νόμιμες.

Έχοντας εξαντλήσει τα περιθώρια της διαμεσολαβησής του μετά την, κατά τα φαινόμενα, οριστική απάντηση της διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι η μεν συγκεκριμένη καταγγελία δεν έτυχε της προσήκουσας διερεύνησης από την Ελληνική Αστυνομία, ο ίδιος δε δεν κατόρθωσε να την πείσει ότι η έρευνα χρήζει συμπληρώσεως. Επισημαίνει, ωστόσο, ως προφανή την παραδειγματική σημασία της συγκεκριμένης υπόθεσης τόσο για τη **συμβατότητα των τρεχουσών πρακτικών αστυνομικού ελέγχου προς τις προβλεπόμενες νόμιμες εγγυήσεις** όσο και για την **πληρότητα και αξιοπιστία των διοικητικών ερευνών** τις οποίες διενεργούν οι αστυνομικές αρχές, εξ ου και ολοκληρώνει την παρέμβασή του γνωστοποιώντας το παρόν πόρισμα στον αρμόδιο Υπουργό, δυνάμει του άρθρου 4 παρ. 6 ν. 3094/2003.